

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 16 h.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi-Dezsa-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megörzészére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 134. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1914 június 16

Görög-török viszály.

Ujabb bonyodalom készül a Balkánon, Görögország és Törökország között olyannyira feszültté vált a viszony, hogy minden órán kitörhet a háboru.

Európa nem is sejtetheti, hogy mi okozhatta ennek az újabb válságnak a kitörését. Annyi bizonyos, hogy a Balkánon valóságos népvándorlás folyik most. A balkáni háboru eseménye gyanánt a balkáni népek felszabadultak ugyan a török uralom alól, de csak azért, hogy most egymás uralma alatt keveredjenek össze. A bolgárok, a diadalmas bolgárok jártak legrosszabbul: őket szegényeket Románia, Szerbia és Görögország versenyt nyomorgatja s az idegen fenhatóság alá került bolgár lakosok tömegesen menekülnek a szerb, oláh és görög „civilizáció” elől. Szerbia kapott albánokat is, Görögország törököket s mind elégedetlen, mind forrong, a mire van is okuk bőven.

A görög területről menekülő törökök Kisásziába húzódnak, a hol évezredes virágzó görög kolóniák vannak. Természetes dolog, hogy ezek a török menekülők elkeveredve látják az ellentétet saját sorsuk és a Törökországban élő görögök sorsa közt. Ebből bizony könnyen támadhatnak konfliktusok s viszont a görög kormány van olyan élelmes, hogy az ellentétet kihasználja s egy kis nyomást gyakorol a török kormányra a kisásziái görögök érdekében. Törökország a nemrég szenvedett vereségek után most nem viselhet háborut. Kénytelen tehát engedni, kedvezményeket adni gö-

rög lakosainak s ezzel Görögország ismét közelebb jutott céljához: a görög lakosságú török területek elfoglalásához. Ha pedig kiüt a háboru, akkor most még hamarabb célhoz jut a görög.

Lehet, hogy a háboru elmarad. De hogy háboruval vagy anélkül Törökország tovább fog haladni a lejtőn lefelé, az most már bizonyos. A szabadkőműves ujtörökök kilopták a törökből a lelket, lélek nélküli testnek a sorsa pedig a feloszlás.

*

Távirataink a következők:

A helyzet feszült.

Athén, június 15. A helyzet Török- és Görögország között végképpen feszült. Törökország ígéretet tett, hogy beszünteti a görögök kiűzését, de vonakodik ez irányban komoly garanciákat adni. Görögország e garanciákon fölül még kártalanítást is követel a szerencsétlen görög menekültek számára. A mai nap folyamán Streit külügyminiszter a nagyhatalmak képviselőivel hosszasan értekezett.

[Behívott görög tartalékosok.

Berlin, június 15. Az itt lakó görög katonakötelesek tegnap csapatparancsnokságaiktól behívó parancsot kaptak katonai gyakorlatokra.

A becsület védelme a Házban.

A képviselőház ma délelőtt tíz órakor ülést tart, a melynek napirendjére több kisebb javaslat mellett ki van tűzve a kölesönös jogsegítésről Ausztriával kötött szerződés. Ezek után a becsület védelméről szóló törvényjavaslat kerül tárgyalásra. Az ellenzék a mai ülésen nem jelenik meg a Házban.

Az orosz cár Romániában.

Constanza, június 15. Romániának ünnepnepja volt.

A cári látogatás jelentőségének megfelelő volt az óriási készülődés, amelyet Románia tett a cári család fogadására. Egy magasrangú funkcionárius nyilatkozata szerint három millióra rúgnak azok a költségek, amelyeket Romániának okoz a cári látogatás, amellyel kapcsolatban Romániában ismeretlen és eddig soha nem látott közbiztonsági intézkedéseket tettek már hetek óta.

Az orosz hajóraj megérkezése.

Constanza, június 15. Az orosz hajóraj reggeli 8 óra tájban tünt fel a látóhatáron. Azonnal külön misszió utazott az orosz hajóraj elé. Mialatt a Standard-jacht befutott a kikötőbe, a királyi család a fogadó-pavillonban gyült egybe. Károly király, Ferdinánd trónörökös és Károly herceg orosz egyenruhát viseltek. A fogadó-pavillonba csak 46 személy nyert beocsátást. 9 óra után az orosz cári jacht beérkezett a kikötőbe, míg a többi orosz hajó, a kikötő bejárájánál a román hadihajókkal szemben foglalt állást. 10 óra volt amikor a cári család a partra érkezett. Mialatt a királyi család tagjai üdvözölték vendégeiket a zenekarok az orosz himnuszt játszották. Miklós cár és Károly király kétszer megcsókolták egymást. Azután elléptek a tisztelgő csapatok előtt.

Isteni tisztelet.

A fogadás után a székesegyházban Te Deum volt. A vendégek és a román királyi pár a katonaság kettős sorfala között hajtatott a székesegyházba. Amikor utközben a cár elragadtatásának adott kifejezést az 5. számú vörös huszárezred magatartása felett, Károly király megállította a kocsit és az ezrednek ezt a nevet adta: II. Miklós cár ezrede.

A Te Deum után intim reggeli volt Erzsébet királyné pavillonjában. Ugyanekkor

FARKAS ISTVÁN
drogeriája az „Apollóhoz”

Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/B.

Telefon 13-02.

Telefon 13-02.

Ajánlja állandóan friss gyermektápszereit u. m. Zabdara, Nestle, Kufeke, Ovomaltin, Hygiama, Phosphatine stb. Soxhlet készülékek, illatszerek, piperecikkek és mindennemű bárhol hirdetett szereket legolcsóbb áron.

a miniszterelnök vendégül látta Sasonov orosz külügyminisztert a kaszinóban.

Délután 4 órakor a Standardjachten tea volt.

A pohárköszöntők.

Constanza, június 15. A királyi kastélyban tegnap adott diszebédén Károly király pohárköszöntőt mondott; többek közt ezeket mondotta:

A nemes és nagylelkű kezdeményezés, amelyvel felséged a hágai konferenciát megteremtette, biztos garanciája annak, hogy felséged becsülni tudja a szolgálatokat, melyeket Románia az európai béke ügyének a múlt évben a balkáni félszigeten lejáró események folyamán tett.

Szívem mélyéből üdvözlöm felségedet és köszönetet mondok felségednek a figyelmesség számos jeléről, melylyel országomat kitüntette. Románia teljesen csatlakozik a forró jókívánságokhoz, melyekkel felségednek, fenkölt családjának boldogságot, egész birodalmának jólétet kívánok és amelyekkel viseltem a vitéz császári hadsereg iránt, melylyel oly drága emlékek fűznek össze bennünket.

Miklós cár is pohárköszöntővel válaszolt, melyekben egyebek közt a következőket mondotta:

Az országainkat egyesítő barátság és hagyományok kötelékeit még szorosabbá teszik a közös dicső emlékek és a személyes barátság. Boldog vagyok, hogy ma teljesedésbe megy szívem régi óhaja és felségeddel szemben saját országában hangozathatam a szívélyes érzelmeket, melyekkel felséged irányában viseltem.

Felsőged égisze alatt Románia jelentékenyen fellendült és magas fejlődési fokra jutott. *Sehol sem látták ezeket az elért eredményeket őszintébb örömmel, mint Oroszországban, ahol régtől fogva meleg érdeklődést szottak tanusítani a szomszédos hitrokonok sorsa iránt.* Az oroszok szívét román barátai iránt eltöltő eme természetes rokonszenv áramlatairól ő királyi fenségeik a román trónörökös és neje személyesen

meggyőződhetek a látogatás alkalmával, melyet nálunk tettek és amely oly nagy örömet okozott nekünk. Örömmel gondolok arra, hogy ez érdekek közössége újabb bizonyítéka a barátság és a jó szomszedság szerencsés fejlődésének.

A tüdőbeteg gondozó-intézet a múlt évben.

A nagyváradai tüdőbetegek rendelő intézetének, a dispensaire nek intéző bizottsága tegnap ülést tartott a váróházán, Rimler Károly polgármester elnöklete alatt. Jelen voltak dr Mayer László v. főorvos, dr Grósz menyhért igazgató főorvos, dr Edelmann Menyhért, dr Medvigy Gábor, dr Barna Armin, dr Nemes Aron, dr Berkovits René, dr Konrád Jenő, dr Aufrecht Ede és dr Fráter Kálmán jegyző.

Rimler Károly elnök üdvözölte a jelenlévőket és sajnálattal konstatálja a nagy részvétlenséget, éppen egy ilyen emberbaráti intézmény iránt, holott csak egy évben egyszer hívja össze a bizottságot.

Ezután dr Grósz Menyhért igazgató főorvos terjesztette elő részletes jelentését az intézet 1913. évi működéséről. Első sorban megemléskszik Koch Róbertől, aki a tüdőbetegségek körül fejtett ki nagy tevékenységet s különösen a védekezési rendszer megállapítása által az egész világ háláját érdemelte ki. Majd kiterjeszkedett arra, hogy Magyarországon 72 dispensaire van, de nagyobb támogatás lenne szükséges. 500,000 beteg mellett csak 200,000 korona van e célra az állami költségvetésbe felvéve. — A nagyváradai intézet nagy fáradsággal s igen szerény eszközökkel is, szép munkát végez. Szükséges volna azonban a tüdőbetegek bejelentése, amit azonban nélkülöznek, pl. a munkás betegsegélyzőpénztár egy beteget sem jelent be. A bejelentést a városi főorvosi hivatalnál kellene eszközölni s így a dispensaire is értesülne s kitanítaná a beteget és hozzátartozóit a védekezésre. A főcél a fertőzés terjedésének meggátlása, továbbá a

köpdűvegek használata és a gyermekek elkülönítése. Erre nézve dr Edelmann Menyhért, a gyermekmenhely igazgatója nagy szolgálatot tesz. Statisztikai adatokkal számol be az intézet 1913. évi működéséről. 1913-ban megvizsgáltak 614 egyént, akik közül 394 kifejezett tuberculosus beteg volt. A rendelések száma 4082; egy rendelési órára 23—60 beteg esett. A lakásvizsgálókat szigorúan teljesítették; és pedig 494 esetben. Vannak olyan betegek, ahol a családtagokra egyenként alig esik 5 köbméter levegő, holott 25 köbméter kellene; egyes helyeken 8—10 egyén van egy szobában. Előfordul az is, hogy négy egyén használ egy ágyat. Ilyen esetekben lakás segélyt, sőt ágyakat is adott az intézet. A betegek legtöbbje 20—30 éves, tehát a legértékesebb életkorra esik. Beszámol még a jelentés a lakások fertőtlenítéséről, a köpetvizsgálatokról és az intézmény által nyújtott tej, hus, kenyér, zsir, vaj, főzelék, stb. segélyekről, amelyek ezeket és ezeket képviselnek.

Rimler Károly polgármester az egész bizottság nevében őszinté köszönetét fejezte ki az igazg. főorvosnak a szép jelentésért, amelyet kinyomatnak.

Dr Edelmann Menyhért szintén elismerését fejezte ki a jelentésért. Igéri, hogy a beteg szülők gyermekét készséggel felveszi a menházba, hogy el legyenek különítve. Már a gyermekvédelmi értekezleten megállapították, hogy már a gyermekek között kell megkezdeni a védekezést s ez is a gyermekvédelemhez tartozik s erre nézve az értekezlet őt bizta meg a tervezet kidolgozásával s azt el is fogadták. Legüdvösebbnek tartja, hogy Nagyváradon tervbe vették az iskoláknál az udvaron és kertekben való oktatást. A szünidei gyermektelepek fontosságát fejtegeti. Végül azt az óháját fejezte ki, hogy Nagyváradon ne három külön álló helyen és módon kezeljék a tuberkulózist, hanem az egy házban lenne. Egyetértéssel ezt meglehetne oldani.

Dr Konrád Jenő nem azt tartja fontosnak, hogy egy kézben legyen a védekezés központositva, hanem azt, hogy minden szerv

BORURA DERÜ.

(Az NSE járdvölgyi kirándulása.)

Billeg-ballag a kisvonat. Völgybe le, hegyre föl, lassan, nagyokat szusszantva. De azért diadalmenet az útja. Annyian köszöntik, hogy azt sem tudja, mit csináljon örömben. Csak futkos ide-oda kanyargó cikkcakkokban; százszor kezét fog, megcsókol minden ismerőst, mint a bohó kis gyermek. Kiér a mezőre; kacagva köszönti a csipkerózsabokor s a kankalin; mert még itt most is sárgállik, piroslik a primula veris. „Az izorvölgyi bustorony“ csucsáról egy oláh legény lengeti feléje kucsmáját. Az egész ember csak öklömnyninek látszik, de azért monoton ritmusu dalából, egy-egy melódiafoszlány egészen hozzánk száll erős hangja szárnyain.

Csaknem mindig folyó mellett megyünk. Kisvonatunk teljesen a part szélére, csak nem a vízbe merészkedik. Pedig mit csinálna ott? Azután az erdőbe fut. Magosra nőtt mogyoróbokrok s ringó nyárfák borulnak föléje, fölénk. Egy lehajló ág egészen hozzám ér, gyöngény meglegyint s úgy érzem, mintha bársonyos puha női kéz simítaná végig az arcomat.

Megfogom az ágot, a kezét, elhárítom,

hogy meglássam mögötte a mosolygó pajzán arcot, a tiszta kék eget. Csalódtam. Moreos öreg ur mereszi rám a szemét, dühösen ráncolja homlokát s bodor, mindent elborító füstfelleglet ereget százesztendő pipájából. Meghökkenek a láttára s mindjárt észre is veszem, hogy bizony nem lágy-puba kéz cirógatott meg, hanem ez a mogorva rozskedvű ur — a pipáló hegy — akarta megragadni a fületem, megtépnéni az üstökömet, amiért nőzni merek, mikor ő haragszik.

Csak azért is! Majd meglátjuk, ki a legény a csárdában! — danolja mindenki a kisvonaton: No, majd meglátjuk! — dörmögi vissza zord ellenségünk s nyakunkba zudítja mérgének a levét. Esik az eső, csak úgy dül. És talán meg is áznánk, ha jóbarátunk, a kisvonat, védőszárnyai, fedele alá nem vonna bennünket. De így csak annál vigabban cseng a nótá s mikor itthon aggódó édes anyám esurom-víz ruhámat akarja hamar lehuzni rólam, csak épen annyit tud mondani: hát arra nem járt az eső?

Egyszer valaki a nagy dalolásban észreveszi, hogy mint esetleg alant a kerék: „Csat a citán etetül, ati neten hetetül...“ S akkor a nótázó ajaknak, a csattogó vo-

natkeréknek, a mellettünk zugó haboknak, a bugó erdőnek csak egy célja van: tulharogni az esőzuhogást. Es, he-he-he, hejh! mire odaértünk, ahová akartunk, mégis csak azt daloltuk: ki a legény a csárdában, magam vagyok itt!? s fejünk fölött kacagott az édes, anyos nap...

Virágos, illatos rét. Három patakoeska torkollik össze itt s körül magos, erdő kuszoruzta hegyek. A patakoeskák mentén végig a kék nefelets tükrozi vissza az eget, itt-ott a gyermek nagyságra nőtt sárga ökörfarkkóró áll őrt a virágok birodalma fölött, amott a margaréta talán egy tündérnek a földre terített fehér ruhája. S az erdők lombjain, a puha pázsiton arany topánkában lejt táncot a szálló szelvény a pajkos napsugár. Ebben a környezetben mintha maguk a színes virágok, elvarázsolt tündérlányok elevenednének meg, úgy tünik föl a kiránduló hölgyek színes kalapja, libegő ruhája, csengő kacagása.

Virágot szedünk. Mindenki másnak és és végül mindenki gyönyörűbbnek tartja azt, amit kapott, mint aminőt ő tudott adni. És nem gondolnak arra, hogy most mindannyian százszor gyönyörűbbek a gyönyörűnél. Én is szedek virágot.

Valakinek, akit eddig sose láttam s akit

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok lakberendezési vállalata Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashídő mellett

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb tüzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal kívánatra díjtalanul szolgálunk.

jól működnek. Egy vezérkar kellene és pedig a főorvosi hivatal. Szükséges volna továbbá a bakteriologiai intézet. Izolálni kellene a beteget, de erre nincs elég szanatórium; addig pedig támogatni kell a legmesszebbmenő módon a dispensairet. Szükséges volna továbbá a betegek törzskönyvelése.

Dr Mayer László a bejelentés nehézségeit említi fel.

Dr Berkovits René indítványt tesz, hogy Nagyváradon szabályrendeletben tiltsák el az utcán a köpködést, mint New-Yorkban.

Rimler Károly. Az elhangzottakat figyelembe veszik. A Berkovits indítványára megjegyzi, hogy a főorvosnak kell ilyen irányban a kezdeményező lépéseket megtenni.

Ezzel az ülés véget ért.

Nemzetiségi vélemény Tiszabékülő lépéseire. Tisza István Kolozsvárott megemlékezett az oláhokkal folytatott béketárgyalásairól is. Pop Cs. István képviselő most heves támadást intézett válasza gyanánt a miniszterelnök ellen a Minerva című bukaresti lap aradi tudósítója előtt.

— Tisza azt hiszi, hogy a román nyelven való hittanítással, a román nyelv számára az iskolában tett minimális koncessziókkal kielégíthet bennünket. Ez azonban azt bizonyítja, hogy Tisza nemcsak fizikai rövidlátásban szenved, hanem lelki és államférfiúi rövidlátás is párosul ezzel.

Egy újságíró előtt Pop Cs. István még elmondotta, hogy a komitő kénytelen volt Tiszával tárgyalni, egyrészt, hogy megmutassa békés szándékait, másrészt hogy megtartsa magának a görög keleti főpapságot és papságot, mely mindig intranzigens politikával vádolta. Az új választásoknál nehéz lesz a helyzetük, mert a kerületi beosztás majdnem mindegyik román képviselőt megfosztja eddigi mandátumától.

talán nem látok többé, de mert azt mondta, hogy nagyon-nagyon szereti a virágot és főként a szelíd nefelejtset: sokszor emléembe idézem majd, mint ahogyan mindnyájan teszünk elmult életünknek édesen drága perceivel. A csokrot pedig, amit hazahoztam, soká-soká fogom tartani asztalomon, mert a száradt virágnak is van illata. Van . . .

En nem tudom, mi van mindebben a dologban. És abban, hogy az ember leül az árnyas rétre, a csobogó patak mellé, a kis virágok közé, halkán nótázik, jókedvűn kacsag, csöndesen beszélget, fölne az égre és örvend a szép felhőnek, a langyos napnak, hogy boros kancsója helyett inkább merít a csobogó patak vizéből és más ilyenekben: de úgy érzem én is és mindenki, mintha drága csillogó kincsünk volna és annak a tüzes, ragyogató sugárzása borítaná el mindenünket: szívünket, lelkünket, kedvünket.

Az este azzal az orvtámadó hirtelenséggel, melyet csak az erdők mélyeiben és a szűk völgyikékben ismernek meg az emberek, rontott elő, szürke homályba takart mindent, csak a kisvona tüzes szemfényé vágott bele a sötétbe s a legmagasabb hegy esuca fölött ragyogott egy fényes csillag, mint a sötétben kitűzött reménysugár. Én, mikor megláttam, nem tehetek róla, de arra gondoltam, hogy: borura derü . . .

Egy kedves köteletséget hadd teljesítsek még: Baranyi Lászlóné, Baranyi Hedvig, Baranyi Magdus, Bige Bertuska, Csapó Lenke, Fieber Vilmosné, Fieber Ellus, Fischer Pálné, Horváth Béláné, Kiss Rózsika, Hubay Lóci, Medzihradszky Annus, Salkovits Gizike, Sebesy Béláné, Sebesy Irénke voltak az illatos rét kacagó tünderei.

(oó.)

A telkesdiek mozgalma.

Küldöttségek a vármegyén.

A vármegyének előre megállapított hatalmas utépitési programja a községek nagy részében kedvezőtlen fogadtatásra talált. Nagyon hosszúnak találják ugyanis azokat a turnusokat, a melyekben egy-egy utrész kiépül. Sok község van olyan, a melyeknek már most égetően szükséges az ut kiépítése, mert valóságos létérdeke van veszélyeztetve a rossz utak miatt. Ezek közé a községek közé tartozik Telkesd is, honnan a tél folyamán az egész falu lakossága Amerikába készült és csak a jegyző igen energikus fellépésének tulajdonítható, hogy most nem üres házak fogadják a telkesdi látogatókat.

Tegnap ebből a községből egy tizenkét tagú küldöttség járt Nagyváradon Linczinger körjegyző vezetésével. A küldöttség Keszthelyi Zoltán főjegyzőt, mint az utügyek intézőjét kereste fel elsősorban. A főjegyzőt arra kérte a küldöttség, hogy a telkesd—mezőtelegd—sergasi utat a rendes programtól eltérőleg minél előbb építsék ki.

Keszthelyi Zoltán főjegyző nem tett határozott ígéretet, hanem felhívta a küldöttség vezetőjét, hogy mikor a mezőtelegdi főszolgabíroság szervezve lesz és megalakul ott a járási bizottság, annak első ülésére vétesse fel az utépitési ügyet. Ha aztán az ügy a megye elé kerül ő — a főjegyző a legmelegebben fogja támogatni annak kedvező elintézését.

A megyebázáról Vasady Lajos tanfelügyelőhoz ment át a küldöttség. Itt Linczinger Sándor válaszolta azt a sivalmas kulturállapotot, ami Telkesden uralkodik. A községben van egy görögkeleti felekezeti iskola, azonban itt 8 év óta legtöbbit nem volt előadás, mert nem volt tanító. A község állami iskolát akar mindenáron. Sőt azt kívánják, hogy már az állami iskola a folyó évben megnyitassék.

Vasadi Lajos tanfelügyelő kijelentette, hogy ismeri a telkesdi állapotokat és azok megszüntetése érdekében felterjesztést is tett a vallás és közoktatásügyi miniszterhez. Az ügy elintézésének megsürgetését a község feladatává tette. Tudomása szerint valószínű, hogy már az idén megnyithatják az állami iskolát.

Az örvendetes bir közlése után a küldöttség tagjai, kiknek nagy része előjárósági tag volt, egyhangulag kötelező ígéretet tettek, hogy ha az államtól megkapják az iskolát, az esetben még a nyár folyamán felépitik úgy az iskola épületét, mint a tanítói lakást. A község mindent el fog követni, hogy szeptemberben már az állami iskolában kezdjék meg az előadásokat.

A tanfelügyelőségen tett tisztelegés után a küldöttség több befolyásos nagyváradi egyént keresett fel, akiket az iskola-ügy támogatására kért fel.

Felfüggesztett mentelmi jogok.

Budapest, június 15.

A mentelmi bizottság ma Beöthy László elnöklésével ülést tartott, melyen elsősorban Héderváry Lehel mentelmi jogaival foglalkoztak. A bizottság előtt Héderváry Lehel személyesen jelent meg és hangoztatta, hogy elégtételt kér azért a sértésért, amit Gerő százados vele szemben elkövetett, amiért őt Gerő százados elnöki rendelet nélkül két palotárral kivezette. Tagadja, hogy nála zsebkés vagy revolver lett volna és, hogy más kifejezést használt volna, mint azt hogy: — Pfüj! A határozat hozatalt el-

halasztotta a bizottság. Ezután Szabó István mentelmi ügyével foglalkoztak és a mentelmi jog felfüggesztése mellett foglaltak állást. Báró Madarassi Bech Gyula két ügyében az egyik esetben fel, a másik esetben nem függesztették fel a mentelmi jogot, Wio Antal ügyében nem és végül Jármay Béla párbajügyében a mentelmi jog felfüggesztését fogják javasolni a Ház előtt.

Ünnepélyes tagavatás az Urak Mária-kongregációjában.

Bámulatos nevelő hatása van a Mária-kongregációnak — minden kora tagjaira. Ez a nevelő hatás érezhető úgy az Urak kongregációjának tagjain, kik a társadalom szellemi munkásai közé tartoznak, mint a középiskolák kongregációjának diáktagjain. Az ember nevelése befejezve soha sincs. A jellem fejlődik folytonosan, akaratlanul s erre behatással van minden, ami az ember lelkére hat. Az erkölcsi fejlődésben soha sincs megállás, e tér egy lejtő, melyen felfelé kuszni csak nagy erőfeszítéssel lehet, de visszaesezni annál könnyebben. De megállni lehetetlen: vagy kuszni kell fölfelé, vagy visszahullani a lejtőn. Ebből a fölfelé irányuló küzdelemből áll az élet a sirig. Erre ad erőt a kongregáció, mely hatványozza az erőket.

Igy alakulnak ki azok az acélos jellemek, melyeket meg nem félemlit semmi, melyeket a sors csapásai meg nem törnek. Így születnek a harmonikus boldog lelkek, élni tudnak a lelkek szabadságával, az élet örömeivel, anélkül, hogy azokkal visszaélnének.

A kongregáció gyermeke az a nyílt tekintetű, bátor ifju, telve életörömmel. A világ gyermeke pedig a koravén, fátyolos szemű gyermek, akinek már teher az élet.

A kongregációnak ez a magas hatás az oka annak, hogy vasárnap ismét számosan léptek fehér zászlója alá.

Az Urak Kongregációjának ünnepe.

Vasárnap reggel fél 8 órakor lélekemelő ünnepély volt a Szent József-intézet kápolnájában. Az Urak Mária-kongregációjának új tagjait vette fel dr. Belopotoczky Kálmán v. b. t. t., nyug. tábori püspök, nagyprépost. Az ünnepély szent misével vette kezdetét, melyet a felavató püspök végzett. A mise alatt a Kongregáció tagjai szent áldozáshoz járultak.

A Szent József-intézet kápolnáját egészen megtöltötték a Kongregáció tagjai és a felavatottak családjai. A felavatásra megérkezett Budapestről báró Barkóczy Sándor az Urak Mária-kongregációjának prefektusa is.

Dr. Belopotoczky Kálmán püspök a szentmise után magasan szárnyaló hatalmas beszédet mondott a Kongregáció feladatáról. Beszéde tele volt nagy gondolatokkal, egy tanulmányokban és elmélkedésben töltött élet leszűrt bölcsességével és azzal a lángoló lelkesedéssel, mely a Kongregációt annyira jellemzi. Főképen arra buzdította a Kongregáció tagjait, hogy tanulmányokkal iparkodjanak fegyvertárukat ellátni harci eszközökkel arra a harcra, melyet a Kongregáció nap-nap mellett viv. Megjelölte azokat a műveket, melyeknek tanulmányozása főként szükséges, s egész könyvtárát felajánlotta a Kongregáció tagjai használatára. A

nagy szeretettel előadott közvetlen beszéd mély hatást tett a hallgatóságra.

A beszéd után kezdetét vette a felavatás, melynél a felavató püspöknek segédkeztek báró *Barkóczy* Sándor prefektus és P. *Bus* Jakab, a kongregáció prézese. A felavatás d. e. 10 órákor ért véget. Hét új tagot avattak fel Mária zászlaja alá.

A délelőtt folyamán báró *Barkóczy* a nagyváradi kongregáció küldöttsége élén tisztelt gróf *Széchenyi* Miklós, dr *Belopotoczky* Kálmán és dr *Radu* Demeter püspököknél.

Délben egy órákor társas ebéd volt a Katholikus Körben, melyen a kongregáció tagjai vettek részt. A társas ebéden részt vett dr *Belopotoczky* Kálmán v. b. t. t., ny. táborig püspök, nagyprépost, báró *Barkóczy* Sándor, *Bus* Jakab jézustársasági atya és a kongregáció vendégei.

A társasébred valóban szeretet lakoma volt, melyen fesztelen vidámság uralkodott. Egy ilyen kongregációs ebéd a legjobb cáfalata annak, mintha a Kongregáció az élet örömeitől fosztana meg.

Talán nincs társaság, hol annyi szeretetteljes bensőség, oly fesztelen jókedv uralkodnék, mint a Kongregáció által rendezett társasébedeken.

Az első felköszöntőt báró *Barkóczy* Sándor mondotta gróf *Széchenyi* Miklós megyéspüspökre és dr *Belopotoczky* Kálmán nyug. táborig püspökre. Beszédében hangsúlyozta, hogy a Kongregáció alapelve a tekintély tisztelete.

A hierarchia adja az egyház legnagyobb erejét: az egységet s azért ez iránt, mint a legnagyobb tekintély iránt minden kongreganista fiú hódolattal viseltetik. Ennek a hódolatnak adtak kifejezést a főpásztor iránt a jelenlevők lelkesült tetszésnyilvánításai között. Majd dr *Belopotoczky* Kálmánt éltette azzal a mélyeséges tisztelettel, melyet az egész kongregáció érez iránta s hálással köszönte meg a tagavató ünnepélyen tanúsított szíves fáradozását. A szónok szavait a jelenlevők viharos tetszéssel fogadták.

Dr *Imrik* Gusztáv P. *Bus* Jakabot, dr *Krüger* Aladár báró *Barkóczy* Sándort köszöntötte fel nagy tetszés mellett. *Belopotoczky* Kálmán színporkázó szellemes tószban választ az ünneplésre. Számos magas röptű tósz hangzott még el az emelkedett hangulatu ebéd végéig.

Ebéd után báró *Barkóczy* és páter *Bús* *Belopotoczky* püspök kalauzolása mellett megtekintették a Katholikus Kör Szent *László* termét és összes pompás helyiségeit. Budapestre a délutáni gyorsvonattal utaztak vissza; a vasuti állomásra *Belopotoczky* nagyprépost és a nagyváradi kongreganisták vezérkara kísérte ki a viszontlátásig bucsuzó vendégeket.

Tagfelvétel az ifjusági kongregációban.

A premontrei főgimnáziumban is volt az ifjusági kongregációban tagfelvétel, melyet *Grócz* Béla apátkanonok végzett, ki meghatározó beszédet intézett a kongregáció tagjaihoz.

Uri Jehéremü, «FOWNES» keptyü, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPŐ

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

Zichy Aladár gr. a radikálisok ellen.

Zichy Aladár gróf, az országgyűlési néppárt vezére vasárnap kerületének két községében: Bodajkon és Mórton beszámoló beszédet mondott. Mind a két beszámolón képviseltette magát a néppárton kívül a függetlenségi párt és az alkotmánypárt is. Ott voltak: *Apponyi* Albert gróf, *Molnár* János, *Sághy* Gyula, *Károlyi* József gróf, *Manndorff* Géza báró, *Palugyay* Mária, *Pallavicini* György.

A bodajki gyűlésen Zichy Aladár gróf a radikálisok pártalakulásáról a következőket mondta:

— Ez idő szerint küzdenünk kell egy újabb irányzat, egy újabb pártalakulás ellen, a radikális párt ellen is. Nem új elveket hirdetnek; nem az ő találmányuk és ép ezen elvek ellen alakult a néppárt, mely meg akarja védeni a keresztény világnézetet és ennek mindenkor eleget fog tenni. És itt nagy örömmel mondhatom, hogy azok az ellenzéki pártok, amelyekkel eddig vállvetve működöttünk, azok is, bár nincs programjukba felvéve, egyénileg ugyanezt a keresztény világnézetet vallják és azért velünk egy táborban fognak működni. Gondolják meg, hogy az önök gyermekeiből a hitérzelmeket akarják kitörölni és hogy a közszabadságokat, amelyeknek már csak roncsai vannak meg, akarják tönkretenni. Kötelessége minden önzetlen hazafinak ezért odaállani az ellenzék táborába.

Apponyi Albert gróf a radikális párttal nem foglalkozik addig, amíg az urak a politikát csak elméleti kedvtelés gyanánt üzik.

— Vissza nem támadom őket — ugymond — mert nekem most más aktuális ellenségeim vannak, de ha ők azoknak megvalósítására, amiket nemzetellenes s a világsellenes irányban programjuk tartalmaz, lépéseket tesznek, akkor nemcsak a néppárt lesz ott, hogy ezeket a nagy érdekeket megvédelmezze, de ott leszek én is és ott leszünk valamennyien, elvbarátaim.

Ma érkeznek a szolnoki kocsiverseny résztvevői Nagyváradra.

Érkezési pont a városháza előtt.

Érdekes és izgalmas verseny szereplői fognak megállni ma rövid időre a városháza előtti téren. — A *Jász-Nagy-Kun-Szolnok* vármegyei urkocsisok szövetségének nagyszerű távhajtási versenyt rendez, amelyen a vármegye legelőkelőbb urlovasai vesznek részt. Az utvonalba belesik Nagyvárad is és a versenyzők több mint egy fél napot itt fognak tölteni.

A versenyre kilenc nevezés történt. Kiindulási pont *Szolnok*, ahonnan hétfőn reggel 6 órákor indultak el. Az első állomás *Debrecen*, ahová a versenyzők tegnap délután érkeztek. *Szolnokról* 6 fogat indult *Debrecenbe* azonban csak 4 érkezett meg, kettő utközben elmaradt.

Elsőnek érkezett *Debrecenbe* a „Kengyeli ménés” első fogatja, mely 426 perc alatt tette meg az utat. A második szintén a „Kengyeli ménés” tulajdona volt 428 perccel. Harmadik volt *Juremák* Lajos fogatja 429 és a negyedik *Olasz* Elemér fogatja 523 perccel.

Ez a távolság 125 km. Innen ugyan-

csak reggel 6 órákor indulnak Nagyvárad felé. Mivel ez az ut csak 76 km. valószínű, hogy már 9 órákor itt lesznek a versenyzők.

Izgalmas és szép látvány lesz a felvonulás. Végighajtanak a *Rákóczi*-uton s a városháza előtt felállított célnál fognak jelentkezni, ahol felírják a kondíciót és az érkezési időt.

A délután folyamán meg fogják nézni a várost. Fogadtatásukról a Nagyvárad *Lóverseny* Egylet gondoskodik. A versenyzők kellő pihenés után holnap reggel 6 órákor startolnak s a városháza előtt az *Aradi*-uton fognak kivonulni.

Innen az első stáció *Arad* lesz. *Aradról* 18-án reggel 6 órákor indulnak *Szarvasra*, ahonnan 19-én tovább hajtanak *Szolnokra*. Az egész verseny öt napot vesz igénybe és mintegy 500 km.-nyi utat jelent. Több igen értékes díjat tűztek ki, köztük van a Nagyvárad *Lóverseny* Egylet tiszteletdíja is.

A közigazgatás reformja.

Indítvány a megyegyűléshez.

A közigazgatás államosítása ország-szerter nagy örömet keltett. Általános megnyugvással fogadták a nagy reform tervét minden felé.

Biharmegyében a javaslatot a legközelebbi megyegyűlésen is szóvá fogják tenni. Tegnap ugyanis indítvány érkezett a törvényhatóságokhoz és pedig *Pap-Szász* József, *Elek* Gusztáv és dr *Várady* Miklóstól. Bár az indítvány a tisztviselők érdekeit van hivatva szolgálni, előreláthatólag nem fog keresztül menni, mert egy olyan javaslat elfogadásáról van benne szó, amit még nem tanulmányoztak át és a mely javaslatnak megvalósítása nem volna előnyös minden tekintetben.

A beadvány szövege szó szerint a következő:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

A m. kir. kormány folyó hó 13-án benyújtotta a közigazgatás államosításáról szóló törvényjavaslatokat, melyek ha törvényerőre emelkednek, a vármegye tisztviselőinek kara a m. kir. állami tisztviselők statusába lép be.

Ezen esemény különösen nagyfontosságúvá teszi, hogy az így minden vonalon a kormány kinevezésének tényétől függővé tett országos tisztviselői kar tekintélye, függetlensége és jóléte, a magyarság, tudás, közérdek és közigazgatás elvének megvalósítása céljából minden irányban biztosítottak.

Az itt röviden előadottak figyelembe vételével azon tiszteletteljes indítványt terjesztjük a Tek. Közgyűlés elé, hogy a m. kir. állami tisztviselők 1913. évi szeptember hó 20-22. napjain Győrött tartott kongresszusa által elfogadott és ide mellékelte azon határozati javaslatait, melyek a tisztviselőknek I. szolgálati pragmatikájáról, II. fizetés-és status rendezéséről, III. lakás járandóságáról és IV. nyugdíjáról szóló kivánságait állapítják meg, egész terjedelmében magáévátéve, irjon fel a m. kir. kormányhoz azok megvalósítása érdekében.

Ezen határozatát pedig hasonszellemű felirattal leendő támogatás céljából az összes társtörvényhatóságoknak küldje meg.

Mezőpeterd, 1914 július 13.

Papp Szász József. *Elek* Gusztáv.
Dr Várady Miklós.

A győri kongresszuson a tisztviselők

a következő 6 pontban foglalták össze kívánalmait.

1. A hivatalos állások betöltésének módja.

2. A felelősség, a fegyelmi eljárás és politikai jogai szabad gyakorlásának biztosítása.

4. A szolgálati minősítés kérdése.

5. A hivatalos idő, a szabadsághoz való jog és a vasárnapi munkaszünet kérdése.

6. Az összeférhetlenség.

Kétségtelen bár, hogy a tisztviselők pragmatikája a közigazgatás után következő legégetőbb kérdés, mégis ily nagyszabású dolog megvalósítása momentán nem oly szükséges, mint a most beterjesztett javaslat módosítása, amit a vármegye a fent tett indítványtól függetlenül is kívánhat.

Különben a javaslatot szóvá fogják tenni a közgyűlést megelőző pártértekezleten.

Nyugdíjbizottsági ülések a vármegyén.

Készülődés a rendelkezési állomány tartamára.

Biharvármegye tiszti nyugdíjbizottsága és a jegyzői nyugdíjbizottság tegnap tartotta meg a szokásos évnegyedes ülését.

Először a tiszti nyugdíjbizottság tartott ülést. Ezuttal senki sem kérte a nyugdíjaztatását, ellenben anrál többen voltak azok, akik szolgálati éveiknek a nyugdíjba való beszámítását kérték. Ennek a nagyobb számú kérvényezésnek oka tulajdonképpen a közigazgatás államosításában keresendő. 1916 január 1-től ugyanis az állam lesz az ur a vármegyén s a miniszteriumtól függ mindenki nyugdíjaztatása.

1915-ben még minden tisztviselő rendelkezési állományban lesz, ami azt jelenti, hogy bárkinek jogában áll az államhoz való átlépést megtagadni és gyugalomba menni. Előrelátható, hogy a rendelkezési idő alatt tömeges nyugdíjazás lesz. Azok az idős, vagy fiatal, de a kellő szolgálati évekkel bíró tisztviselők, akik még az idén vagy a rendelkezési idő alatt nyugdíjaztatják magukat, még a vármegyei nyugdíjszabályrendelet alapján mehetnek nyugugalomba, természetesen más elbírálás alá is esnek, mint azok, akik csak a rendelkezési állomány tartalmán túl az állam szabályai alapján akarnak nyugugalomba vonulni. Így a vármegyétől több előnyt biztosíthatnak maguknak, olyan előnyöket, amelyek az államtól nem kaphatnak meg.

Erre számítanak is a megyei tisztviselők és ezért biztosítják magukat a jövő bizonytalanságával szemben. A nyugdíjbizottság teljesített is tegnap minden kérelmet.

A jegyzők 35 évi szolgálata.

Alig fejezte be a tisztinyugdíj-bizottság az ülését már a jegyzői nyugdíj bizottság kezdte meg fontos tárgyalásait. Tulajdonképpen Fráter Barnabás alispán javaslata volt napirenden. Az alispán az új jegyzői fizetésrendezésről szóló törvény alapján szükségessé vált jegyzői nyugdíjszabályrendelet módosítását javasolta.

A csak legutóbb reformált szabályrendelet pontjait minden tekintetben a törvény kívánalmainak megfelelően alakították át. A tárgyalások során ismét kitért a bizottság a jegyzőknek egy igen fontos kívánalmára, a szolgálati időre.

A régi szabályrendelet alapján ugyanis csak 40 évi szolgálat után mehetnek nyugdíjba a jegyzők. Ezt a hosszú szolgálati időt eddig még minden alkalommal kifo-

gásolták a jegyzők és kérték is annak 35 évre való leszállítását. A miniszter azonban egyszer sem hagyta jóvá a szabályrendeletnek ekként való módosítását.

Tegnap ismét felvetették ezt a kérdést. Hosszabb vita indult meg a javaslat felett. Végül is abban állapodtak meg, hogy a 35 évi szolgálat mellett foglalnak állást. Előreláthatólag a javaslat ellen több felszólalás lesz, mert a miniszter a nyugdíjalap gyengesége miatt nem járult hozzá a szolgálati idő leszállításához. Azóta pedig nem erősödött az alap.

Vizsgálati hangverseny.

Bleyer Andorné okl. énektanárnő énekiskolájának vasárnap volt a vizsgálati hangversenye a Szent László teremben nagy és előkelő közönség jelenlétében. A hangverseny felülmutta a szokásos vizsgálati produkciók színvonalát, még pedig úgy a műsor, mint az eredmény tekintetében. A műsor izléses, hatásos és részben klasszikus számokból változatosan volt összeállítva, a növendékek pedig — az uri leánytársaság színe-java — meglepő készültséget árult el.

Azután a növendékeknek, akiket már tavaly is hallottunk, határozott haladást tapasztaltunk. Hangjuk erősödött, javult, iskolázottságuk gyarapodott, szóval az egyévi munka eredménye nagyon érezhető volt. Az új növendékeknek is figyelemre méltó tudás volt tapasztalható. Általában az egész iskola meglepően jó hanganyaggal rendelkezik.

Az első számot, egy Mendelssohn duettet kétszólamu karban tizenhárom növendék, Barbini Lotti, Diamandy Cica, Kepes Nuszi, Komlóssy Etelka, Konrád Erzsike, Krausz Ella, Nagy Irénke, Németh Ilonka, Sulyok Gizi, Várnai Alice, Várnai Ida, Wallner Joli és Zuckermann Anna énekelte. (Ha hihetünk a babonában, bizonyos, hogy valamelyikük egy év alatt — férjhez megy.) A kar precizen, szép színezéssel énekelte. Az énektanítás fontos ága a karének s annak művelése elsőrendű feladata az énekiskoláknak, azért ezen és az utolsó szám sikerének nagyon örültünk.

Meglepetést keltett Konrád Erzsike I. éves növendék Arditi híres Parla-keringőjével. A rendkívül — neki talán tulságosan is nehéz darabban pompás tiszta, könnyű és hajlékony koloraturára alkalmas magas szoprán hangot árult el. Ha szorgalmasan tanul, nagyon szép jövőnek néz elébe. Komlóssy Etelka meleg, hajlékony mezzoszoprán hangon nemes felfogással énekelte Händel klasszikus Rinaldo áriáját. Sulyok Gizi egy Sosti dalt adott elő ritka finomsággal és bájjal. Nagyon jó és természetes a hangvétele.

Diamandy Ciczka Meyer-Hellmund egyik szép dalát énekelte. Határozott tehetség, meleg, kellemes mezzo-szoprán hangja van, mellyel izléssel bánik s előadásában érzésről s nagy intelligenciáról tesz tanúságot. Kitűnő dalénekes nő válhatik belőle.

Wallner Jolika Mendelssohn Suleikáját és Gound Zeisig-jét énekelte. Előadásában igen sok bájoság s keresetlen egyszerűség van. Az ő zsánere a könnyebb műfaj, azért különösen második dalával aratott sok tapsot. Nagy Irénke ritka szép és erőteljes hangon énekelte a Cigánybáró nagy áriáját. Kepes Nusin volt érezhető leginkább a haladás tavaly óta. Fényes csengésű hangja

még ércesebb lett, hangvétele, szövegki-jtése hibátlan, hangszíne sötétebb és melegbb, biztonsága s intonációja kifogástalan. Most már csak a művésznővé való végső kiképzés van nála hátra s ajánljuk, hogy valamelyik fővárosi vagy külföldi mesternél fejezze be tanulmányait, de mindig hálával gondoljon itteni tanárnőjére, aki helyes irányba vezette s ilyen fokú képzettségét megadta. A Remete csemetyűjéből énekelte egy áriát valóságos művészettel s igen nagy hatást ért el. A műsort Brahms egy kétszólamu cigánydala fejezte be, melyet az elől elsorolt növendékek igen szépen énekeltek.

A közönség melegen gratulált s hatalmas virágállványt adott át Bleyerne Garzó Adélnak, a kiváló énekművésznőnek, aki énekiskolájával kulturmissziót tölt be városunkban, ahol Paczkó Aladárnéval, a másik énektanárnővel együtt pár év alatt olyan énekes generációt fognak nevelni, amely a legnagyobb művészi feladatot is képes lesz megoldani a Filharmoniai Társasággal karöltve.

Dr. K. J.

A Régészeti és Történelmi Egylet közgyűlése.

Vasárnap délután 5 órakor tartotta a Biharvármegyei, Nagyvárad Régészeti és Történelmi Egylet évi rendes közgyűlését, melyen a tagok és érdeklődők szép számban jelentek meg.

Ott voltak: Karácsonyi János dr. prépost-kanonok, ügyvezető alelnök, Peszky Ferenc theologiai tanár, egyleti titkár, dr. Ferdényi Kálmán theologiai tanár, egyleti könyvtáros, dr. Némethy Gyula th. kanonok és Középegyháza Gyula muzeumdörök, Hlatky Endre főispán, Grócz Béla, Vueskics Gyula dr. kanonok, Szebeny Gyula, Ferdényi Olivér, dr. Pataky Arnold, Gyepes Imre, Fetzler József, Vasady Lajos, Rádl Ödön, dr. Ervin Manó, Réz Mihály, dr. Hoványi Gyula, dr. Sobó Jenő, H. Fekete Péter, Vidovich Béla, Czékus Kálmán, Varga Gábor, Kravjanszky Mór, Németh István, Kereszthy Viktor, dr. Géher Lambert, Balogh Elemér, Gyöngyössi István, Gaál Lajos, Medvigy István, Bilinszky Szótérné, a papnevelő intézet növendékei és még sokan.

Dr. Karácsonyi János elnök megnyitó beszéde után dr. Sobó Jenő nagyszalontai főgimnáziumi tanár tartott „Biharvármegye érmelégi járásának birtokosai 1689—1703. között” címmel rendkívül tartalmas előadást. Dr. Sobó szorosabban véve a karlóczai béke (1699) óta tartó állapotokat vázolta rendkívül vonzó formában. Érdekes volt egyik másik eredeti s rendkívül jellemző megállapítása és kommentárja.

Utána dr. Karácsonyi János kanonok egy történettudós alaposságával tárta fel mindazt, amit Erdély és különösen Biharvármegye köszönhet Szt. László vitézségének.

Szólt a nagy király erdélyországi tetteiről, a telepítésekről, a gyulafehérvári székesegyház építéséről, az őrségek felállításáról és esetelte azt a viszonyt, mely vármegyénk és a nagy király közt fennállott.

Karácsonyi kanonok előadása után Peszky Ferenc titkár olvasta fel jelentését. Hangsúlyozza az egylet hazafias célját s frappáns megjegyzésekkel ostromozza a történelmi materializmust, mely üldöz minden nemzeti érzést és mindent meghamisít. Sajnálatos említi meg, hogy az Egylet régiség-tári államsegélyt nem kapott. Megjegyzi azonban, hogy ez a közel jövőben meg fog változni. A régiségtár anyaga tetemesen gyarapodott. Az egylet négy évi szünetelés után évkönyvet adott ki „Biharvárad” címmel,

mely szakkörökben teljes elismeréssel találkozott. A jelentés még több érdekes dologról számolt be.

Középsy Gyula muzeumőr jelentése a muzeum gyarapodásáról számolt be. A legjelentékenyebb gyarapodás a régi pénzeknél volt észlelhető, t. i. dr. Széchényi Miklós gróf, megyéspüspök 1190 darab 16. századból való ezüstpénzt, továbbá egy Nagy Sándor korabeli aranyérmét ajándékozott az egyesületnek.

Dr. Vučkics Gyula és Lakos Lajos számvizsgálók jelentése szerint az Egylet múlt évi kiadása 2649 korona, bevétele pedig 2860 korona 87 fillér volt. Így pénztári maradványként 211 korona 87 fillér szerepel.

Ferdényi Olivér lemondott a választmányi tagságáról; helyébe az elnök ajánlatára Kravjanszky Mór premontrai tanárt választották meg.

Az elnök záró szavai után a közgyűlés véget ért.

Nagyvárad — Debrecen 1:0.

Botránnyok a Sport-téren.

Ötödik mérkőzött vasárnap délután Nagyvárad város válogatott csapata Debrecen válogatott csapatával. Soha még Nagyvárad nem állott ki oly gyenge csapattal, mint vasárnap és soha nem köszönhetette annyira a vak szerencsének a győzelmet, mint vasárnap. Pont 5 órakor a bíró, Vámos Soma sipjelére felállottak a csapatok:

	Bodnár	
Balla		Markovits
Dirda	Nagy	Poroszlay
Böszörményi,	Balla,	Vámos,
Hamburger,	Kürschner,	Strasszer,
Görög,	Máthé,	Rózsavölgyi,
Jónás,		
Sichert,		Kovács,
	Postarik.	

Magáról a játék lefolyásáról röviden elszámolhatunk. Debrecen a 2 félidő minden percében határozottan jobb volt Nagyváradnál.

Volt oly félóra, amikor Várad a közép vonalon sem tud keresztülhaladni. Bekkjeink rosszul, halvesorunk kapkodva, csatársorunk nehézkesen és céltalanul játszott. Csak a játék utolsó perceiben mozogtak egy kissé frissebben a váradai fiúk. Körülbelül 2 perccel a játék befejezése előtt Görögöt a 16-os vonalon belül elfaultolják, mire Vámos bíró 11-est ítél, amelyet Strasszer belő s így aztán Nagyvárad abszolút meg nem érdemelt győzelemmel távozott a pályáról. A debreceni csapat legkiválóbb játékosa a 2 bekk, Balla és Markovits volt, akik hihetetlen ügyességgel és csodálatos bizottsággal játszottak.

Ha maga a játék lefolyása nem is ütötte meg az ugynevezett városközi mérkőzések szintjét, mégis voltak olyan momentumok, amelyek nagyon is figyelemreméltók.

Az egyik a játékosok, a másik az állóhelyek publikumának a viselkedése.

A játékosok durván, kíméletlenül játszanak. Kovácsnak *betörik a fejét*, úgy hogy nem játszhat tovább, Ballának *betörik az orrát*, úgy hogy előnti a vér és majd minden 9-ik percen elfordul, hogy egyik vagy másik játékost annyira megrugják, hogy percekig nem bír felkelni. Csak az volt a csodálatos, hogy míg Debrecen legkisebb durvaságait is megtorolta a bíró szabadrugás, tizenegyes, vagy kiállítás képében, addig Nagyvárad durva játékát legfeljebb csak egy szabadrugással bünteti.

Az állóhelyek publikuma pedig még

botránnyosabban viselkedett. Mikor a csapatok levonultak a pályáról, megindult a verekezés. Egy debreceni játékos véletlenül elszádkadt a többi játékosoktól és a debreceni kolóniától, mire több 100 főnyi lármás csöcselék ütni verni, sárral, kövel, ami csak a kezébe került, ütlegelni kezdte. A játékos rémülten kiabált segítségért és rendőrért, de nem volt. Végre nagy nehezen egy kocsira kapaszkodott fel s csak így menekült meg attól, hogy véresre nem verte a csöcselék.

Amikor a többi debreceni játékos is kocsira ült, a csöcselék sárral és közáporral üdvözölte őket, míg csak tova nem vágattak. A közönség felháborodva szemlélte ezt az igazán brutális és embertelen viselkedést. Ha ezek az állapotok tovább is így fognak tartani, 2 dolgot érnek el a váradai csapatok. Először is idegen csapatok ilyen előzmények után nem fognak eljönni Váradra, nehogy a meglincselés veszélyének tegyék ki magukat, másodsorban meg a közönség tisztességes és józan részét is teljesen elriasztják a Sport-térről, mert senkisé isz bolond, hogy olyan helyre járjon, hol hatalmas ködarabok és fűtykösök emelkednek levegőbe és nagyon sokszor a békés szemlélt is megsértik. Már vasárnap sem voltak annyian, mint amennyi közönséget a mérkőzés érdekességéhez képest várhattak volna.

HÍREK

* Urnapi ájtatosság a Szent László templomban. Az urnapi ájtatosságokat vasárnap tartották meg a Szent László templomban. A lombsátorokhoz vezető utat friss fűvel hintették be. Reggel fél 8 órakor kivonult a templom elé egy század honvéd, a honvéd ezred zenekarával, dacára a folytonos esőnek. Később azonban olyan erős zápor indult meg, hogy körmenet megtartásáról le kellett mondani s a honvédség és a zenekar, zuhogó esőben bevonult a laktanyába. Az ájtatosságot a templomban tartották meg. Az ünnepélyes szent misét dr. Lányi József tinini püspök végezte, dr. Ferdényi Kálmán theol. tanár pedig szent beszédet tartott. A templom zsúfolásig megtelt ájtatos hivel. — Dülben dr. Lestyán Endre plébános vendégszerető házában ebédet adott, amelyen városunk előkelőségéből sokan voltak jelen.

* Kinevezés. A nagyvárad kir. ítélőtábla elnöke a vezetése alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe Dreczin János végzett joghallgatót ideiglenes minőségű díjas joggyakornokká nevezte ki.

* A miniszter adománya. A földmivelésügyi miniszter tegnap értesítette Fráter Barnabás alispánt, hogy öt biharmegyei község részére összesen 29265 koronát adományozott a községek órási szükségleteinek ellátására. Az adományból Biharsályi 5000, Oláhgyepes 7000, Oles 11965, Veresfalva 4900 és Belényesszéplak 400 koronát kapnak.

* Ujságírói kurzus a spanyol papnövendékek részére. A sevillai szemináriumban a tanév végén a növendékpapoknak ujságírói kurzust rendeztek. A püspök kívánságára a spanyol katolikus sajtó legkiválóbb munkásai elméletileg és gyakorlatilag előadták a hírlapírás csínját-binját. A főpásztornak ugyanis az az óhaja, hogy a katolikus sajtó gyors és alapos informálása szempontjából a lelkeskedő papságnak el kell annyit sajátítani az ujságírás művészetéből, hogy használható tudósításokat irhasanak.

* Lövés a Berger korcsmában.

Van a Bémer-téren egy bájos putik. A Berger-féle italmérés. A rendőrség igazán nagyon tapintatos a közönséggel szemben. Ime: Most már éjfél után nem szabad a kávéházi terraszokon muzsikálni. Mert a publikum nem tud aludni. Kérdezzük a főkapitány urat: hogy gondolkozik erről a korcsmáról? . . . Nagyon kedves figyelem volna, hogyha találna valami utat-módot arra, hogy eltűnjék már egyszer ez a korcsma a Bémer-térről. Lássa be a rendőrség és a város, hogy nem oda való. Most újra lövöldöztek a korcsmában. Drága Péter nevű ember berugott, magára lőtt, de nem talált. A golyó a hóna alatt futott el. Még jó, hogy nem talált senkit. Az ittas ember még most is a rendőrségi fogdában alussza mámorát. A lövés délután fél 3 órkor történt és nagy ijedelmet okozott a közeli kávéházakban és üzletekben. Egyenesen veszedelmes dolog a korcsma közelében járni, mert soha sem tudja az ember, hogy mikor hull a nyakába egy részeg alak vagy egy eltévedt revolvergolyó.

* Könyvtárbizottsági ülés. A városi könyvtárbizottság e hó 17-én délután fél 5 órakor gyűlést tart a könyvtár olvasótermében. Targysorozat: 1. A múlt gyűlés jegyzőkönyve. 2. A múlt évi zárszámadás. 3. A jövő évi költségvetés. 4. Az Orvosegylet átirata könyvtárának áthelyezése tárgyában. 5. A Szigligeti Társaság megkeresése a diplomok átengedése tárgyában. 6. Könyvrendelések. 7. Indítványok. 8. Könyvtári segédőr kérelme, véglegesítése iránt.

* Érdekes ügyvédi előadás a honvéd ügyészi tiszti tanfolyamon.

Az új katonai és honvéd bünvádi perrendtartások életbeléptetése előtt a hadvezetőség két hónapos tanfolyamot rendezett a dandár ügyészi tisztek számára. Befejezésül a honvédelmi miniszterium engedélyével és meghívására dr. Kollmann Dezső budapesti ügyvéd, aki maga is hosszabb ideig volt tényleges honvédfőhadnagy a dandár ügyészi tiszt és az ügyészségi megbízott jog és szerepköréről a dandár ügyészi tiszt hivatásáról tartott nagyobb szabású előadást, amelyen különösen azt a tágabb hatáskört méltatta, amellyel az 1912. XXXII. és XXXIII. t.-c. az ügyészi tiszteket honvéd közbírói minőségben felruházzák és tárgyalta azokat a nehézségeket, amelyeket az új katonai (honvéd) bünvádi perrendtartások az ügyészi tisztek elé fognak gördíteni. A tanfolyamon 36 honvéd gyalogsági, 4 honvéd lovassági és 14 csendőrségi hadnagy, főhadnagy, százados vett részt, — akik hivatva lesznek az új katonai bünvádi perrendtartás idejében — tehát július 1-étől kezdve a dandár bíróságoknál közbírói minőségben szerepelni. Lelkesen hallgatták dr. Kollmann Dezső ügyvédet, kinek a tanfolyam parancsnoka kolgyári Császár Viktor őrnagy hadbíró mondott kimerítő és sok oldalú tanulmányáért meleg köszönetet. A tanfolyam hétfőn véget ért.

* A kereskedők hol perelhetnek. Az Orsz. Magyar Kereskedelmi Egyesülés nagyváradai fiókja vasárnap érdekes ülést tartott a keresk. és iparkamarában, dr. Popper Akos elnöklete alatt, amelyen a kereskedők nagyszámban vettek részt. A gyűlésen dr. Halasi Elemér előadást tartott az új perlési illetékességi törvényről s kimutatta annak hátrányát a kereskedőkre nézve, hogy a törvény szerint a kereskedő a vevő lakhelyén perelhet, mert ez lehetetlen állapotokat teremt és sérelmes az egész kereskedelemre.

mert megbénítja a hitelt, amely nélkül pedig a kereskedelem nem egzisztálhat. Különösen a részletügyleteknél állnak elő nehézségek. Ezen intézkedés ellen védekezni kell s mindjárt rámutatott a védekezésre is. Vagy váltót kell venni, vagy ki kell kötni, hogy hol van a fizetéstteljesítő hely. — Végül dr. György Ernő indítványára abban állapodtak meg, hogy a vasárnap záróra kérdését országsszerte egységesen rendezendők tartja a közgyűlés.

* **Hatósági huskimérés.** A rendőrség közli a közönséggel, hogy ma hajnali négy órától kezdve a velencei Templom-téren hatósági huskimérés lesz. Kimérés alá kerül három-négyszáz kilogramm marhahus, kilója 72 fillér.

* **Az Asszonyi-pár bucsuja.** Öt napig gyönyörködhetett a közönség Asszonyi László ritka szép baritonjában. Öt napig élveztük azokat a kedves, hangulatos kabaré-dalokat, amelyeket Asszonyi annyi közvetlenséggel énekelt. És Asszonyiné bájos előadását, bővülő mosolygását behizelgően csengő elbeszélőképességét, amihez hasonlót nem mindennap találunk kabarészínpadokon. Meg is telt a Vigadó mozgó hatalmas nézőtere minden este. Zugott a taps és harsogott az éljen. Ma lépnek fel utóljára Asszonyié. Egészen új énekszámokat ad elő Asszonyi László és új elbeszéléseket Asszonyiné. A műsor több számát is felfrissítik. Új mozi képek, új színpadi tréfák kerülnek színre, úgy hogy Asszonyié bucsuestéje mindenképen élvezetesnek, szépnek és fölülte szórakoztatónak ígérkezik.

* **Kondor Ernő muzsikál.** A Fekete Sas kávéházban szombaton és vasárnap mutatkozott be kitűnő bandájával Kondor Ernő az ország legegészségesebb primása, a kiváló nótaköltő. A kávéház zsufolásig megtelt előkelő közönséggel. Ott voltak Kondor régi barátai s a publikum páratlan melegséggel ünnepelte a művészt, aki teljesen fejlett technikával játszik, ura hangszerének s híressé vált nótáit, éppugy mint a legdivatosabb dalokat, operetteket pompásan muzsikálja. Még nyolc estén hangversenyez a Sasban. Tekintve az óriás érdeklődést, jó haszthalokat előre lefoglal a közönség.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szihta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadó. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **A legújabb párisi kalap-ujdon-ságok** egyedül KOHN HELEN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésesebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznoinek kalapszállítója. Atalakitásokat modellek után vállal.

* **Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13 szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beboltozása folytán nagy utcai frontot nyer és így nagy haszonnal kecsesgető biztos idővel bír, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsésszel, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladó. Biharmegyei Takarékpénztár.

x **Női fehér vászon fél cipő** amerikai forma bőr sarkokkal gombos, fűzős, kivágott, spangnis 5 korona, szarvasbőr női fél cipő, finom női bőr fél cipők minden színben 5 korona. Szandál 20—25 számig 2 korona, 26—28-ig 2 K 60, 29—34-ig 3 K 20, 35—43 4 K. Férfi chevrau amerikai cipő 10 K. Kalapok uri divat cikkei fehéreművek legolcsóbb beszerzési forrása FEKETE JENŐNÉL Szent János-utcán Kis Pipa vendéglő mellett. Telefon 13—70.

x **Egy nagy raktárhelyiség** a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár Rt.

x **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

x **Petőfi-utca végén** a Törköly-mérő-ut 114. sz. alatt két egyszobás lakrész május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Kossuth-utca 6.

x **A legjobb akarattal kérem** győződjön meg a világhírű Rádium Böhemi Japán Roma hegedű hur különlegességeimről. Gramofon lemez újdonságok Király, Fedák, Rózsa, Környei, Fráter nagysikerű felvételei. Saját készítményű modern cimballmok, gramofon, hegedű és az összes hangszerek javítása olcsón. SIMON GYULA Rákóczi-ut 22. hangszerkészítő

x **LEGU TALP.** Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy műhelyemet Nagy Sándor-utca 4. szám alatt megnyitottam, hol a szabadalmazott LEGU nevű anyagból, mely már külföldön régen bevált új és használt cipőkre szegezés és varrás nélkül féltalpakat ragasztok fel. Legu talp vízmentes! ruganyos! és tartós! Nagyváradon csak nálam kapható. Tessék próbarendelést tenni. Tisztelettel György István.

x **Szerencsétlen gondolat** izzadó lábra zsiros kenőcsöt kenni, tönkre teszi a harisnyát s az amugy is nedves láb a megolvadt kenőcsben csugog. Száritóra van szükség s mi szárit jobban mint a por. Egy igen szerencsés összetételű olasz port árul az „Ujvárosi drogueria“ lábizzadás ellen, 70 fillérért egy nagy dobozzal.

x **Csokoládé Király Rákóczi-ut.** Főüzlet Kossuth-utca Sas palota. Aszódi cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Cukorka kedvelők tudomására adom, hogy Kugler Gerbeaud bonbonok üzletében bontva is kaphatók budapesti árakkal. Vigyázat! Főüzletem Kossuth-utca, Sas palota. Ajánlom a cukorka vásárló közönségnek, nézze meg 5 nagy szép kirakataimat olcsó gyári árakkal. Cikkekben sokan utánoznak. Egyidejűleg ajánlom Aszódi 8 féle zamatu pörkölt kávéimat, mely úgy izre mint zamatra utánozhatatlan. Kávé pörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztó közönség rendelkezésére áll. Az új kávék, új teák megjöttek és valódi teaurumok. Telefon számok 635, 610.

x **Kiadó lakások.** Szöllős-utca 12. szám alatti két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Csi-tér 14. szám alatti két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatti két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár Rt.-nél, Kossuth-utca 6 szám.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva széjpadtás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

visszázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

x **Eladó** egy cséplőgépszekrény. Cim a kiadóhivatalban.

**A legszebb
kézimunkák**

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

SZÍNHÁZ

**Kerner Jenő és Szalma Sándor
bucsuja.**

Vasárnap este bucsuzott a színház kitűnő karmestere, Kerner Jenő, akinek távozását őszintén sajnáljuk, mert nemcsak jó dirigens, hanem minden tekintetben kiváló zenészembert s különösen jó zeneszerzőt veszítünk benne.

Ugyanakkor bucsuzott Szulamithban Szalma Sándor baritonista is. A széphangu énekesnél azt sajnáljuk, hogy zenei kiképzésére nem fordított elegendő gondot. Sajnos dolog, ha valaki énekesi pályára lép s nem szerzi meg a szükséges ismereteket. Más pályán ezt meg sem lehetne próbálni, de ma már az énekesi pályán sem tud, legalább intelligens közönség előtt, sikert aratni az, aki alaposan nem érti a mesterségét. Példa reá Szalma Sándor, aki szép hangja dacára nem vált be nálunk.

Az előadás különben gyöngye volt, a szerepét csak a sugó tudta jól, de az aztán ki is tett magáért. Szalma rekedt volt, Görög Olgának sem volt jó estéje, Kerényi nem tudta pótolni elődjeit, jó volt Leóvey és Radócz.

A szezon utolsó előadásán kellett megtudnunk, hogy van a társulatnak egy képzett, széphangu tenoristája, csak hogy a véka alá van rejtve, helyesebben a karban eltemetve. Domokos kardalos aratta tegnap a legnagyobb sikert, a Kol Nidrével, amelyet meglepő finoman, iskolázott hangon, biztosan intonálva s kifogástalan futamokkal énekelt. Hatalmas tapsviharral honorálta a közönség, melynek tulnyomó része hivatott volt a Kol Nidre megbíralására. Pedig Domokos rekedt volt. Ha rekedtsége csak mulékony, akkor meg van oldva az opera-tenorista kérdése. Minden esetre a jövő sze-

zonban nem a karban óhajtjuk viszontlátni, hanem valamelyik operában. Akkor végleges bírálatot tudunk róla mondani. —ő.

Az utolsó előadás. Tegnap este befejezte a Szigligeti színház az idei szezont. A karszemélyzetnek rendeztek jutalomjátékot két vendégfellépéssel. Az egyik vendégszereplő Bleyer Andorné urasszony volt, aki szünet közben viharos tetszés mellett énekelte el a Troubadourból a nagy áriát. A kicsi közönség roppant hálás volt, sűrű tapsok mellett rózsacsótot is rendezett a művésznő tiszteletére. Egyébként a Piros bugyellánist adták. Csillag Pál szerepét Vargha Gyula játszotta. Meglepő otthonossággal mozog a színpadon s neki bőven kijutott a tapsból. Kellemes hangja van. A többi szereplőkről még egyszer — és utoljára elmondjuk, hogy jók voltak.

Görög Olga Belényesen. A szezon befejeződött. A tagok szét repülnek, ki nyaralni, ki vendégszerepelti megy. Pedig mindegyikre ráfér egy kis pihenés. Node aki úgy bizik az erejében és frissességében, mint Görög Olga, az elmegy játszani — falura. Nagy plakátok jelzik ott már napok óta, hogy a Szigligeti színház koloratur primadonnája három estén át vendégszerepelti fog. A kis király, Buda gyöngye és Katonadolog kerülnek színre. Görög Olga autón megy ki Belényesre ma délután.]

IRODALOM

Uj Idők. A költő ünnepe a címe annak a színes tollal megírt cikknek, amely beszámol a Pósa-ünnep szépségeiről, az Uj Idők e heti számában. A magyar családok kitűnő hetilapja egész sorozat szebbnél-szebb képet is közöl arról a felejthetetlen napról, amely közel félszáz ezer gyermek ünnepele kedvelt költőjét, Posa bácsit és még egész bokrétára vatót a jubiláns gyönyörű verseiből is. A lap élén Malonyay Dezső társadalmi regényét, A virtus-t találjuk, melyhez Márton Ferenc művészi illusztrációkat készített. Előszólást Nagy Endre és Sas Ede írtak, Farkas Pál folytatja A tanár följegyzései című rovatát, Balla Ignác a modern Krózusról ír cikket, Divéki Adorján pedig egy kelandos házasság történetét mondja el. Verseket, apróbb cikkeket, fordított regényrészleteket még a lap szövegrészt, míg az illusztrációk közül megemlítjük a készülő szabadságszobor képeit, Feszty Árpád festményeinek művészi reprodukcióit és Mühlbeck Károly ötletes fejleceit.

TÁVIRÁTOK

Az ügyvédjelöltek mozgalmának eredménye.

Budapest, június 15.

(Saját tud.) A nemzeti munkapárt mai értekezletén Balogh Jenő igazságügyminiszter betérjesztett egy javaslatot, amely az ügyvédjelöltek hivatását teljesíti és pedig úgy, hogy az 1912. évi VII. t.-c. első és második száma megkiván 2 esetet. Joggyakornokok sem kötelesek

kimutatni, akik közokirattal igazolják, hogy birói vagy ügyvédi gyakorlatot, vagy tanári működést már 1912 május 1-én, vagy korábban megkezdték, továbbá a bíróságok előtt olyan ügyvédjelölt is lehet az ügyvéd helyettese, aki a joggyakorlatot május 1-én megkezdte és jogtudori oklevele van.

Az ellenzék a Házban.

Budapest, június 15.

A függetlenségi és 48-as párt elnöki tanácsa ma nyilvánosságra hozta határozatát a párt további magatartása dolgában. E szerint az ellenzék a hatóság védelméről alkotott és közigazgatás államosításáról alkotott javaslatok tárgyalásainál be megy a Házba és részt vesz a tárgyalásokon. Károlyi Mihály gróf ma a határozatot elküldte Zichy Aladár grófnak, a néppárt elnökének is. A függetlenségi párt különben kijelentette, hogy küzdeni fog a parlament alkotmányos életének helyreállítása és a demokratikus választói jog érdekében.

Előnyomulás Tirana felé.

Durazzó, június 15.

Ahmed bey Mati csapataival megkezdte az előnyomulást, Tirána felé. Thurkan basa miniszterelnök tegnap este kijelentette, hogy óráról-órára várja a jelentést Tirána elfoglalásáról.

Róma, június 15.

A felkelők bevették Durazzót. A harcban Thomson ezredesen kívül számos tiszt elesett. A kormány csapata és a felkelők között valóságos mészárlás folyt. A fejedelm és ssaládja állítólag egy olasz hajóra menekült.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Buza októberre	— — —	12,98
Buza 1915. áprilisra	— — —	13,21
Rozs októberre	— — —	9,41
Zab októberre	— — —	7,88
Tengeri májusra	— — —	7,64
Tengeri júliusra	— — —	7,78
Tengeri 1915. május	— — —	7,43

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	777,50
Oszták hitelrészvény	—	601,—
4%-os koronajáradék	—	79,95
Oszt. magy. államv.	—	682,50
Jelzálogbank	—	401,50
Leszámitoló és pénzváltó	—	490,50
Hazai bank	—	275,—
Magyar bank	—	490,—
Keresk. bank	—	3570,—
Rimamurányi	—	610,—
Salgótarjáni kőszén	—	682,—
M. Alt. Kőszénbánya	—	1003,—
Közuti vasut	—	586,50
Városi villamos	—	311,—
Adria	—	574,—

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRÜGER ALADÁR.

1364—1914. számhoz

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a Nagyváradi városi kir. járásbírósnak 1913 évi V. III. 6189—3. sz. végzésével Dr. Polgár Dániel ügyvéd által képviselt Gazdasági Gépgyár Rt. felperes részére alperes ellen 90 kor. 97 fill. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1780 kor. becsült ingóságokra a Nagyváradi városi kir. járásbírósnak felül számú végzése folytán az árverés elrendelték annak a felülfoglaltatók követelése erejéig s amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán. Nagyváradon, Nagypiac-téri házban leendő megtartására határidőül 1914. év június hó 16. napján délután 4 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet igényrőnek készpénz fizetés mellett, szűkség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részökre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttnek vagy írásban beadni vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1914. évi május hó 26. napján.

Csathó Jenő,
kir. bir. végrehajtó.

5807—1914. Tkv. sz.

Arverési hirdetmény kivonat.

Dr. Schweiger Ede ügyvéd által képviselt Bihari Imre végrehajtónak Mészáros Lajos végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság a végrehajtási árverést 200 korona tőkekövetelés s jár. behajtása végett a nagyváradi kir. törvényszék, területén levő H. k. csatár községben fekvő és a h.-k. csatári 31. számú betétben 1—5. sor. 89. 30. 90. 895. 2998. 3587. hrzisz. a. felvett a beltelekben lévő udvaros házra, szántóra, a nyolchold Ritkás Csiket dűlőben levő szántókra, rétre, 1581 korona, 2. a u. o. betétben A II. 1—2. sorszám alatt felvett 2 § - 678 rész legelő, és 2—742 rész erdőilletőségre 160 korona, §—2 u. o. betétben A I. 1 sor 3241 hrzisz. a. felvett az akol dűlőben levő szántóra 65 korona kikiáltási árban elrendelte. Az árverést 1914. évi július hó 1. napjának d. e. 9 órakor H.-csatár községhezánál fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlanoknál a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adhatók el.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzül a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t.-c. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes és értékpapirokban a kiküldött-nél letenni, a bánatpénznek előlegesen birói letétbe helyezéséről kiállított sz. letéti elismervény, a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni.

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegészíteni.

Nagyváradi kir. törvényszék, mint tkv. hatóság. Dr. Rednik s. k. kir. tszéki jegyző.

Lánszky,

A kiadvány hitelül.

Ha nincs megelekedve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT** GY. és T. RSA uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujjal készítik. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Első nagyváradi cementipar.

Készítik granitó, terazzo, műkö és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyelettel. Kívánatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a leglekiismeretesebb és legmasszebb menő jóállás mellett készítik. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaniszló-uteza 67. szám. (Saját ház.)

Belépési felhívás Filléres Tak.- és Segélyszövetkezet 12-ik évtársulatába.

A Leszámitoló és Jelzálogbank Rt. kebelében működő

**FILLERES TAKARÉK ÉS
SEGÉLYSZÖVETKEZET**

1914 máj. 1-én új évtársulatot nyitott

Egy üzletrésznek alapját az évtársulat tartama alatt — 3 éven át — hetenkint kötelezőleg fizetendő 20 fillér képezi s kiki tetszése szerinti számban jeyezhet üzletrészeket.

A szövetkezet célja az, hogy egyrészlől a tagok részére kisebtszerü hetenkint ismétlődő betétek által a vagyonygyűjtést, lehetővé tegye, másrészlől, hogy ugyanezen tagok betéteik arányában olcsó kamatláb mellett kölcsönöket kaphasson.

A beiratások a LESZÁMITOLÓ ÉS JELZÁLOG-BANK helyiségében (Bémer-tér, Lévy-palota) eszközölhetők, a befizetések ugyanott lesznek teljesíthetők.

A vidéki beiratkozók a heti befizetéseket a postatakarékpenztár útján portómentesen teljesíthetik.

A beiratkozásnál üzletrészenként 10 fillér beiratási díj fizetendő.

Egy heti befizetéssel már a mai naptól fogva minden beiratkozó megkapja a nevére kiállított könyvecskét.

Nagyvárad, 1914. április hó.

**Filléres
Takarék és Segélyszövetkezet**

Szőlőmoly ellen az egyedüli biztos szer a **BAGOL.**

Kapható:

KONDOR DEZSŐ
cementkereskedőnél,
Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
(Füchsl-palota.)

MEGNYILT! MEGNYILT!

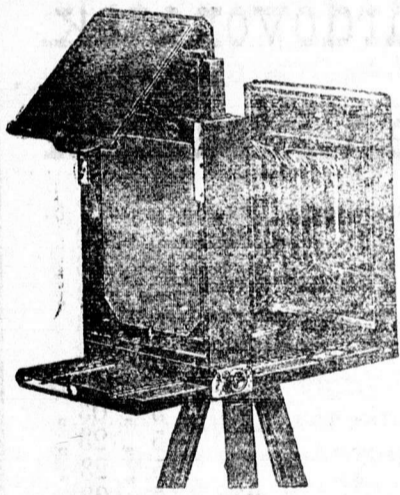
Az
**uj csipke, himzés,
harisnya áruház**

Rákóczi-ut 5. szám.

Mielőtt szükségleteit beszerezné, győződjön meg róla, mert ilyen olcsón még nem vásárolt. Különböző újdonságok naponta érkeznek minden cikkben.

Tisztelettel
Friedmann Jenő

MEGNYILT! MEGNYILT!

Fényképező gépek

4 1/2 x 6-os dupla kassettára 3 K.

Klapp kamara 20-tól 600 K-ig.

Állandóan friss Lemezek, Papírok, Vegyszerek

elismert elsőrendü gyártmányok eredeti gyári árban a legnagyobb választékban kapható

LŐRINCZ cég fényképészeti cikkek szaküzletében.
Bémer-tér. Telephon 12-68.

JOHANN MARIA FARINA

GEGENÜBER DEM RUDOLFSPLATZ

Ezen cég kiváló gyártmányai az egyedül valódi kölniviz, kölniviz-szappan és puder minden jobb droguerában, illatszer és gyógytárban kapható.

Ügyeljünk a pontos címre **JOHANN MARIA FARINA** Gegenüber dem Rudolfsplatz. Minden ha-onlónevü utánzatot utasítsunk vissza.

Főraktár Nagyváradon: **Farkas István** drog. és **Darvas István** Ujvárosi drog. (Sas pasage.)

Magyarországi képviselő: Holzer Emil Zoltán, Budapest, VIII.

Ertesítjük t. feleinket, valamint a t. közönséget, hogy a

Bécsi biztosító társaság

biharmegyei főügynökségét átvettük és a biztosító irodát helyiségünkben (Rimanóczy-utca 6. sz.) rendeztük be, hol mindennemű biztosítás u. m.

tűz, jég, betörés, üvegtörés, szál- litmány és életbiztosítás

a legelőnyösebb feltételek mellett köthető. Ugyancsak átvettük a

Providentia biztosító társaság

főügynökségét is, melynek minden ágazatát u. m.

baleset, automobil és géptörés el- leni és szavatossági biztosításokat

kultiválni fogjuk.

A t. érdeklődő feleknek minden felvilágosítással készséggel szolgálunk (Telefon: 840. szám.)

Nagyvárad Kereskedelmi és Forgalmi bank
részvénytársaság.

Belépési felhívás

A Magyar Takarékszövetkezet
X. évtársulatába való belépésre.

A Magyar Bank kebelében működő
„Magyar Takarékszövetkezet“

1914. év július hó 1-én megnyitja

X. évtársulatát,

melyre az igazgatóság ez uton hívja fel Nagyvárad város és Biharvármegye közönségének figyelmét.

Az új évtársulatba való belépés 3 éven át hetenként fizetendő 20 filléres üzletrészek lejegyzésével történik, melyek tetszőszerinti számban jegyezhetők.

Belépések a Magyar Bank r. t. (Szent László-tér Sas-palota) helyiségében a hivatalos órák alatt bármikor eszközölhetők és egy heti befizetés után mindenki megkapja a nevére kiállított befizetési könyvecskét.

Vidéki befizetések portómentesen postatakarék pénztár útján eszközölhetők.

A szövetkezet célja tagjait apróbb betétek útján való takarékosagra buzdítani, a tagok esetleges hiteligényeit a legjutányosabban kielégíteni és az igénybe vett hitel visszafizetésére könnyű módot nyújtani. A szövetkezeti tagok a teljesített befizetések $\frac{1}{5}$ részét minden kezes nélkül bármikor előnyös kamattétel mellett kölcsön vehetik. A szövetkezeti tagok a befizetett tőkájüket a reá eső üzleteredmény részesedéssel együtt (minden egy koronás üzletrész után K 11.) megkapják.

A beiratások alkalmával minden 20 filléres üzletrész után 5 fillér beiratási díj fizetendő. Késedelmes befizetéseknel pedig amennyiben a tagok a késedelmet idejekorán pótolják, késedelmi illetéket nem fizetnek.

A Magyar Takarékszövetkezet
igazgatósága.

Műszaki harisnyakötőde

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejeléseket s javításokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőz mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Marknal szerzi be.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy papi és civil ruha tökéletességét áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom. Alkalmra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvaria-utcán egy üres telek eladó.

Kérjünk és fogyasszunk
mindenütt

Nagyváradai sört!

mert szín, íz és maláta-tartalom tekintetében a legelső gyárak termékeivel vetekszik és amellett olcsóbb.

Rendeléseket már 10 üvegtől kezdve a városi raktár házhoz szállít. Állandó vevők ingyen jeget kapnak.

Nagyváradai Sörgyár Részv.-Társaság

Gyári telefon 439. Városi raktár (Nagypiacz-tér), telefon 471.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Féliksz-fürdőbe induló fűrdővonatok.

Nagyvárad és Váradvelence állomásairól

Nagyvárad állomásáról ind. reggel	4 ó. 35 p. érk. Féliksz-fürdőbe reggel	5 ó. 02 p.
V.-Velence	4 " 47 "	5 " 02 "
Nagyvárad	d. e. 8 " 00 "	d. e. 8 " 33 "
V.-Velence	8 " 10 "	8 " 33 "
Nagyvárad	10 " 00 "	10 " 33 "
V.-Velence	10 " 10 "	10 " 33 "
Nagyvárad	d. u. 2 " 30 "	d. u. 3 " 03 "
V.-Velence	2 " 40 "	3 " 03 "
Nagyvárad	4 " 55 "	5 " 23 "
V.-Velence	5 " 00 "	5 " 23 "
Nagyvárad	5 " 35 "	este 6 " 03 "
V.-Velence	5 " 43 "	6 " 03 "
Nagyvárad	este 8 " 31 "	9 " 03 "
V.-Velence	8 " 41 "	9 " 03 "

Féliksz-fürdőből visszautazás

Féliksz-fürdőből ind. reggel	7 ó. 45 p.-kor. érk. Nagyváradra d. e.	8 ó. 20 p.-kor.
" d. e.	8 " 40 "	9 " 10 "
" d. e.	10 " 39 "	11 " 10 "
" d. u.	3 " 10 "	d. u. 3 " 40 "
" este	6 " 59 "	este 7 " 30 "
" "	9 " 10 "	9 " 40 "
" éjjel	10 " 32 "	éjjel 11 " 00 "

Hódmezővásárhelyi Dankó Béla utóda Virág Károly az egész időnyre szerződöttetett hirneves zenekara a Nagyvendéglő teraszain naponta 3-szor hangversenyez. Eredeti hegyiborok, elsőminőségű Kőbányai sörök, konyha házi-kezelésben, mérsékelt étlap árak állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére. Délután 5 órától este 9 óráig a zene hangversenyen egy hirneves tárogatós közreműködik. Minden szombat este tombolajáték, játék után táncmulatság a gyógyteremben Virág Károly és zenekara mellett. Konfetti, serpentin és tűzijátékkal egybeköve minden belépési díj nélkül. Érdekes csolnakázás egész napon át a «Halas taván» este 9 óráig.

Az utolsó vonatindulás Félik-fürdőből este fél 11-kor N.-Várad felé.